

Valentin KATASONOV - Evropa na rozcestí

Evropská unie neprožívá nejlepší období. Nejdříve se Řecko ocitlo na pokraji finančního kolapsu (řecké problémy nejsou vyřešeny, jen odloženy). Poté následovala imigrační krize, která rozdělila Evropu v otázkách uprchlíků, hranic, vízového režimu a tak dále. Nakonec následovalo referendum ze dne 23. června ve Velké Británii, kdy Britové hlasovali pro odchod z EU.

Jak vypadá rozpočet EU

Jako každá mezinárodní organizace má i Evropská unie svůj vlastní rozpočet. Podívejme se na výdajovou stranu rozpočtu EU. Asi 5% slouží k zajištění početné armády byrokratů (administrativa EU). Zbývajících 95% je určeno k financování v rámci různých aktivit a projektů celoevropských „politik“. Celkem existuje pět takových „politik“, které ovlivňují takové oblasti, jako je zemědělství; rozvoj dopravní infrastruktury; pomoc zaostalejším regionům; podpora výzkumu a podpora méně rozvitých zemí. Minimálně $\frac{3}{4}$ všech výdajů připadají na dvě oblasti: podpora pro zemědělské producenty a pomoc zaostalejším regionům.

Pokud jde o příjmovou stranu rozpočtu EU, většinu tvoří příspěvky členských států EU (cca $\frac{3}{4}$). Výše příspěvku se vypočítává z podílu hrubého národního produktu (HDP) paušálně (0,7554%). Dalším významným zdrojem doplňování rozpočtu EU jsou dovozní cla na zboží dovážené do EU. Poplatky vybírá stát, do kterého dovážené zboží dorazí. Státy si mohou ponechat část dovozního cla na pokrytí nákladů na administraci (až 25%). Další zdroj rozpočtu představuje část daně z přidané hodnoty (DPH) jednotlivých členských států EU, a to paušálně ve výši 0,3%.

Nehledě na poměrně značnou sumu rozpočtu EU (příjem cca 140 miliard EUR za rok), ve srovnání se státními rozpočty tvoří jen 1%. V tomto smyslu lze říci, že rozpočtově-finanční integrace je v EU pouze v počátcích.

Střet zájmů

Spory o formování rozpočtu EU bývají poměrně závažné. Vznikla zde skupina dárcovských zemí, tj. těch zemí, jejichž příspěvky do evropského rozpočtu převyšují částku prostředků z rozpočtu přijatých. Jedná se o tuto skupinu zemí (níže uvádíme přebytek příspěvků z roku 2012 v miliardách eur): Německo – 11,95; Francie – 8,30; Velká Británie – 7,37; Itálie – 5,06; Nizozemsko – 2,36; Švédsko – 1,93. Pokud jde o absolutní čísla, bylo největším čistým přispěvatelem evropského rozpočtu Německo, při relativním ukazateli rozpočtového salda (ve vztahu k hrubému národnímu produktu, %) pak bylo na prvním místě Švédsko s indexem 0,46, následované Dánskem – 0,45; Německem – 0,44; Francií – 0,40; Belgií – 0,39 a Nizozemskem – 0,39.

Seznam hlavních dotovaných evropských zemí vypadá takto: Polsko – 12,00; (fiskální saldo v miliardách eur), Portugalsko – 5,03; Řecko – 4,54; Španělsko – 4,00; Maďarsko – 3,28; Česká republika – 3,05. Podle relativního ukazatele negativního rozpočtového salda (ve vztahu k hrubému národnímu produktu, %) vypadá pořadí takto: Estonsko – 4,84; Litva – 4,82; Lotyšsko – 4,29; Maďarsko – 3,59; Bulharsko – 3,43; Polsko – 3,40.

V rámci Evropské unie tedy existují dvě skupiny zemí, jejichž zájmy jsou z hlediska tvorby rozpočtu EU v konfliktu. Na jedné straně je skupina dárců – Německo, Francie, Velká Británie, Itálie, Holandsko, Belgie, Dánsko a Švédsko, na druhé straně je skupina příjemců: Polsko, pobaltské země, Maďarsko, Bulharsko, Česká republika, Portugalsko, Řecko, Španělsko.

Na počátku tohoto desetiletí v EU začala příprava příštího evropského rozpočtu na sedmileté období 2014–2020. Zpočátku byla stanovena celková suma na celou dobu s přihlédnutím ke skutečnému

stavu v předchozím období na úrovni téměř bilion eur. Avšak proti tomuto rozpočtu se postavili významní donoři. Žádali snížit rozpočet nejméně o 100 miliard EUR. Došlo sice ke snížení, ale díky značnému odporu dotovaných zemí v porovnání s původním návrhem jen o 3,5%.

Vznikne celoevropské ministerstvo financí?

Evropští úředníci říkají, že by vytvoření evropského ministerstva financí pomohlo vnést řád do přípravy a plnění rozpočtu EU. Nicméně, jedno souvisí s druhým. Pokud by celoevropské ministerstvo financí vzniklo, muselo by dojít ke zrušení současné praxe příspěvků členských států do rozpočtu EU. Naopak by musel vzniknout jednotný evropský daňový systém.

Před rokem se myšlenka celoevropského ministerstva financí začala rýsovat. V červnu 2015 byla publikována zpráva, která zahrnovala plány na další měnovou a hospodářskou integraci v rámci Evropské unie. Zprávu připravil předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker společně s předsedou euroskupiny Jeroenem Dijsselbloemem, prezidentem Evropské centrální banky Mariem Draghim, předsedou Evropského parlamentu Martinem Schulzem a předsedou Evropské rady Donaldem Tuskem. Tento dokument nesl neoficiální název „Zpráva pěti předsedů“ a obsahuje řadu návrhů pro rozvoj hospodářské a měnové unie v Evropě na deset let dopředu, tedy až do roku 2025.

Vrcholem této zprávy byl právě návrh na zřízení v rámci eurozóny celoevropského ministerstva financí. První etapa předpokládá vytvoření evropského finančního poradenství a strategického investičního fondu s rozšířenou působností. Na základech těchto dvou institucí by mělo vzniknout celoevropské ministerstvo financí.

Navzdory zhoršující se situaci v Evropě v souvislosti s migrační krizí se zastánci evropského ministerstva financí nejen této myšlenky nevzdali, ale naopak ji začali aktivně podporovat a propagovat. Německý ministr financí Wolfgang Schäuble dokonce navrhl řešit problémy uprchlíků zavedením evropské daně. V únoru 2016 ho v tomto podpořili ředitelé centrálních bank Německa a Francie Jens Weidmann a François Villeroy de Galhau.

Podle některých zpráv se na setkání klubu Bilderberg v Drážďanech, které se konalo v červnu, zvažovaly tři možnosti zavedení nadnárodní daně v různých oblastech:

- 1) daň z ropy v ústí vrtu;
- 2) dodatečný poplatek za mezinárodní finanční transakce;
- 3) ekologická daň z letecké a námořní dopravy.

Podle globální finanční oligarchie by měl tak být algoritmus evropské finanční integrace následující: nejdříve vytvoření daňových systémů nadnárodních, poté vytvoření celoevropského ministerstva financí.

Oponentů projektu celoevropského ministerstva financí je však dnes minimálně stejné množství, jako jeho podporovatelů. Bez povšimnutí nezůstalo vystoupení vysoce respektovaného evropského finančního experta profesora Otmara Issinga. Působil ve funkcích předsedy Bundesbanky, hlavního ekonom ECB a je znám jako hlavní architekt měnové unie EU v době jejího vzniku. Issing přítomně varoval, že plán Evropská unie na vytvoření jednotného ministerstva financí, které by řídilo výběr daní a distribuci veřejných výdajů ve všech zemích EU, je v rozporu se základními principy moderní evropské demokracie a povede pouze ke zvýšení odstředivých tendencí v unii. Issing publikoval své poznatky v září 2015, a to na základě analýzy „Zprávy pěti předsedů“. Pro takové závěry je dne ještě mnohem více důvodů. Britové, kteří hlasovali pro odchod Velké Británie z Evropské unie, tak například činili často proto, že chápali současný evropský rozpočet jako „nástroj okrádání“ jejich

země a vytvoření evropského ministerstva financí by mnohokrát zvětšilo měřítko okrádání Velké Británie.

Po britském referendu 23. června byla Evropa na rozcestí. To je to, co se nazývá „bod bifurkace“. Někteří Evropané mají sklon si myslet, že by bylo v oblasti evropské integrace dobré „zařadit zpátečku“, tj. omezit se na „společný trh“, odstranit jednotnou měnu a vrátit se k dosud nezapomenutým měnám jako je frank, gulden atd.

A současně se zvyšuje tlak těch, kteří by chtěli evropskou integraci přivést na úroveň úplného zrušení suverenity členských států. Německo a Francie v červnu předložily návrh, jenž v podstatě znamená vytvoření evropského superstátu. Oficiální název dokumentu zní „A Strong Europe in the World of Uncertainties“ (*Silná Evropa ve světě nejistoty*). Projekt zahrnuje kompletní odmítnutí práva zakládajících států na kontrolu vnějších hranic, na vlastní ozbrojené síly, národní měny a vlastní daňový systém. Tento plán vznikl již dávno a je pravděpodobné, že to byl hlavní důvod, který dotlačil Londýn k uspořádání referenda o členství v EU. Takže logika Otmara Issinga funguje.

(překlad vlastní, upraveno)

Originál: „Европа на распутье“ vyšel 22. července 2016 na fondsk.ru.

Zdroj: fondsk.ru

Autor: Valentin Katasonov